

ประโยค ป.ธ. ๕
แปล ไทยเป็นมคร
สอบ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. พระบรมศาสดาทรงใคร่ครวญว่า สำหรับกุลบุตรเหล่านี้ บาตร และจีวรที่สำเร็จด้วยฤทธิ์ จักมาใหม่หนอแล ทรงทราบว่า กุลบุตรเหล่านี้ ได้(เคย)ถวายจีวรพื้นผืนแก่พระปัจเจกพุทธเจ้าพันองค์ ทั้งได้(เคย) ถวายจีวร สองหมื่นผืนแก่ภิกษุสองหมื่นรูป ในกาลแห่งพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ ไม่น่าอัศจรรย์เลย บาตรและจีวรสำเร็จด้วยฤทธิ์ลอมมาเอง เพื่อกุลบุตรเหล่านี้ ดังนี้แล้ว ทรงเหยียดพระหัตถ์ขวาพลางตรัสว่า ท่านทั้งหลายจงเป็นภิกษุมาเถิด ท่านทั้งหลายจงประพฤติพรหมจรรย์เพื่อทำที่สุดทุกข์โดยชอบเถิด ฯ ทันใด นั้นเอง ทั้งหมดนั้น เป็นราวกะว่าพระเถระผู้มีพรรษาตั้ง ๑๐๐ ครองบริวาร ๘ เหาะขึ้นเวหาส กลับลงมาถวายบังคมพระบรมศาสดานั่งอยู่แล้ว ฯ ฝ่ายพวกพ่อค่านั้น ไปยังราชตระกูลแล้ว แจ้งเจ้าหน้าที่ให้กราบทูลข่าวที่พระราชาทรงส่ง (ฝาก) ไปแล้ว เมื่อพระเทวีรับสั่งว่า เข้ามาได้ เข้าไปถวายบังคมแล้ว ได้ยืนอยู่ ณ ที่ควรส่วนข้างหนึ่ง ฯ ลำดับนั้น พระเทวี สอบถามพ่อค้ำเหล่านั้นว่า พ่อคุณทั้งหลาย พวกท่านพากันมาเพราะเหตุ(ธุระ)อะไรหรือ ฯ พ่อค้ำ. พวกข้าพระองค์ ถูกระราชาส่ง(ตัว)มายังสำนักของพระองค์ นัยว่า ขອງพระราชทานทรัพย์ สามแสนแก่พวกข้าพระองค์ด้วย ฯ พระเทวี. พ่อคุณทั้งหลาย พวกท่านพูดมาก เกินไปกระมัง พวกท่านทำความดีอะไรถวายพระราชนักหรือ พระองค์ ทรงพอพระทัยในผลงานอะไรของพวกท่าน ถึงกับรับสั่งให้พระราชทาน พระราชทรัพย์ถึงขนาดนี้ ฯ พ่อค้ำ. พระเทวี ความดีอะไรอื่น พวกข้าพระองค์ ก็มีได้ทำ เพียงแต่ได้กราบบังคมทูลข่าวแด่พระราชา ฯ พระเทวี. พ่อคุณทั้งหลาย ก็พวกท่านสามารถจะบอกแก่เราบ้างได้ไหม ฯ พ่อค้ำ. สามารถบอกได้ พระเจ้าข้า ฯ พระเทวี. ถ้ากระนั้น บอกมาเถิด พ่อคุณทั้งหลาย ฯ พ่อค้ำ. พระเจ้าข้า พระพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นแล้วในโลก ฯ ฝ่ายพระนาง พอสดับค้ำนั้น แล้ว มีพระสรีระอันปีติถูกต้องแล้ว โดยนั้นก่อนนั้นแล ทรงกำหนดอะไร ฯ

ไม่ได้ถึง ๓ ครั้ง ในครั้งที่ ๔ สดับบว่า พุทฺโธ แล้วจึงรับสั่งว่า พ่อคุณทั้งหลาย ในเพราะบทนี้ พระราชา(รับสั่ง)พระราชทานอะไรนะ ๆ พ่อค้า, ทริพย์หนึ่ง แสน พระเจ้าข้า ๆ พระเทวี, พ่อคุณทั้งหลายเอ๋ย พระราชาทรงสดับข่าว เห็นปานฉะนี้แล้วพระราชทานทริพย์หนึ่งแสนแก่พวกท่าน (ชื่อว่า) ทรงกระทำ ไม่สมกันเลย แต่เราจะให้ทริพย์แก่พวกท่านสามแสน ในเพราะของกำนัล อันขัดสนของเรา มีข่าวอะไรอื่นอีกไหมที่พวกท่าน(อยาก)แจ้ง ๆ พวกพ่อค้า กราบทูลข่าวอื่นอีกว่า ข่าวอย่างนี้แลอย่างนี้ ๆ

๒. พระนางรับสั่งให้พวกภริยาของเหล่าอมาตย์เข้าเฝ้าแล้วมีพระราช เสาวนีย์ ว่า แม่นางทั้งหลาย สามีของพวกเข้าพากันไปด้วยหมายใจว่า จักบวช พร้อมกับพระราชฯ พวกเจ้าจักทำอย่างไร ๆ เหล่าภริยา, พวกเขาส่งข่าวอะไร ถึงพวกหม่อมฉันบ้าง เพคะ ๆ พระเทวี, ฟังว่า พวกเขาสละสมบัติของตน ๆ ให้แก่พวกเจ้าแล้ว นัยว่า พวกเจ้าจงใช้สอยสมบัตินั้นตามใจชอบเถิด ๆ เหล่าภริยา, ก็พระนางจักทรงทำอย่างไรเล่า เพคะ ๆ พระเทวี, แม่นางทั้งหลายเอ๋ย ที่แรก พระราชาทรงสดับข่าวคราว ทั้งที่ประทับยืนอยู่ในหนทาง ทรงบูชา พระรัตนตรัยด้วยพระราชทริพย์สามแสน ทรงสละราชสมบัติดุจก้อนน้ำลาย เส็ด็จออกไปด้วยหมายพระทัยว่า จักบวช ส่วนเราได้ฟังข่าวพระรัตนตรัยแล้ว บูชาพระไตรรัตนด้วยทริพย์เก้าแสน ก็แล ชื่อว่า สมบัตินี้ มิได้เป็นเหตุ นำ ทุกข์มาเฉพาะแก่พระราชทานั้น แม้แก่เรา ก็เป็นเหตุ นำทุกข์มาเช่นกัน ใครจัก คุกเข่า เอาปากอมก้อนน้ำลายที่พระราชาทรงบ้วนทิ้งแล้วได้ เราไม่ต้องการ สมบัติ แม้เราก็จักไปบวชเฉพาะพระบรมศาสดา (เช่นกัน) ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕ แปล ไทยเป็นมคธ

๑. สตุถา อากมิสสติ นุ โจ อิมสํ กุลปุตฺตานํ อิทธิมยปตฺตจิวรณฺติ
 อุปฺชาเรนฺโต อิมเ กุลปุตฺตา ปจฺเจกพฺพุทฺทสทฺสสฺส จิวรสทฺสํ อํสฺ
 กสฺสปพฺพุทฺทกาเล วิสฺตียา ภิกฺขุสทฺสสถานํปี วิสฺติ จิวรสทฺสทานิ อํสฺ
 อนจฺจริยํ อิมสํ อิทธิมยปตฺตจิวรากมนนฺติ ฉตฺวา ทกฺขิณหตฺถํ ปสาเรตฺวา
 เอถ ภิกฺขโว จรธ พฺรหฺมจฺริยํ สมฺมา ทกฺขสฺส อนตฺถกิริยาयाติ อาท ฯ เต
 ตาวเทว อญฺจปรีกฺขารชฺชรา วสฺสสติกตฺเถรา วิย หุตฺวา เวหาสํ อพฺภกฺกนฺตฺวา
 ปจฺจโจโรหิตฺวา สตุถารํ วนฺทิตฺวา นิสีทิสฺสุ ฯ เตปี วาณิชฺคา ราชกฺุลํ คนฺตฺวา
 รณฺญา ปหิตฺสาสนํ อาโรจาเปตฺวา เทวีย อากจฺฉนฺตฺติ วุตฺเต ปวิสิตฺวา
 วนฺทิตฺวา เอกมฺนตฺ อญฺจิสฺสุ ฯ อถ เน เทวี ปุจฺฉิ ตาตา กิการณา
 อากตฺตถาติ ฯ มยํ รณฺญา ตุมฺหากํ สนฺติกํ ปหิตา ติณฺนิ กิร โน สตฺสทฺสทานิ
 เทธาติ ฯ ตาตา อติพฺหุํ ภณฺถ กิ ตุมฺहेหิ รณฺโวย กตฺ กิสฺมี โว ราชฯ
 ปสนฺโน เอตฺตํ ฐนํ ทาเปสฺสิติ ฯ เทวี น อณฺณํ กิณฺจิ กตฺ รณฺโวย ปน
 สาสนํ อาโรจยิมฺหาติ ฯ สกฺกา ปน ตาตา มยฺหํปี อาโรเจตฺนฺติ ฯ
 สกฺกา เทวตี ฯ เตนฺหิ ตาตา วเทธาติ ฯ เทวี พฺพุทฺโธ โลเก อุปฺปนฺโนติ ฯ
 สาปี ตํ สุตฺวา ปุริมฺนเยเนว ปิตฺยา ผุจฺจสฺริรา ติกฺขตฺตํ กิณฺจิ อสฺลลกฺเขตฺวา
 จตฺตถวเร พฺพุทฺโธติ ปทํ สุตฺวา ตาตา อิมฺสฺมี ปเท รณฺญา กิ ทินฺนนฺติ ฯ
 สตฺสทฺสํ เทวตี ฯ ตาตา นานุจฺฉวิกํ รณฺญา กตฺ เอวรूपํ สาสนํ สุตฺวา
 ตุมฺหากํ สตฺสทฺสํ ททฺมาเนน อหํ หิ โว มม ทกฺกตฺปณฺณาการเ ติณฺนิ
 สตฺสทฺสทานิ ทมฺมิ อปรํ ตุมฺहेหิ กิ อาโรจิตฺนฺติ ฯ อิทฺถจิทฺถจาทิ
 อปรานิปิ เทว สาสนานิ อาโรเจสฺสุ ฯ

๒. สา เตสํ ภริยาโย ปกฺโกสาเปตฺวา อมฺมา ตุมฺหากํ สามิกฯ
 รณฺญา สทฺฐี ปพฺพชิสฺสามาติ คตา ตุมฺเห กิ กริสฺสธาติ ฯ กิ ปน เตนฺหิ
 อมฺหากํ สาสนํ ปหิตํ เทวตี ฯ เตนฺหิ กิร อตฺตโน สมฺปตฺติ ตุมฺหากํ

วิสุตภูจา ตุมเห กิร ตัม ยถารุจिया ปริภุชชถาติ ฯ ตุมเห ปน เทวิ ก็
 กริสถถาติ ฯ อมมา โส ตาว ราชา สาสนํ สุตฺวา มกุเค จิตโกว ตีหิ
 สตสหสฺเสหิ ตีณิ รตนานิ ปุเชตฺวา เขพปีณฺหํ วิย สมปฺตตี ปหาย
 ปพฺพชิสฺสามีติ นิกฺขนฺโต มยา ปน ตินฺณํ รตนานํ สาสนํ สุตฺวา ตีณิ
 รตนานิ นวหิ สตสหสฺเสหิ ปุชิตานิ น โข ปเนสา สมปฺตติ นาม
 รณฺโณเยว ทุกฺขา มยฺหํปี ทุกฺขาเยว โโก รณฺโณ จจฺจํหิตํ เขพปีณฺหํ
 ชนฺนุเกหิ ปติภุจหิตฺวา มุเขน กณฺหิสฺสติ น มยฺหํ สมปฺตติยา อตุโถ
 อหํปี สตุถารํ อุทฺทิสฺส คนฺตฺวา ปพฺพชิสฺสามีติ ฯ
